

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
dr. Simona Kustec, ministrica
Masarykova ulica 16

1000 Ljubljana
e-pošta: gp.mizs@gov.si

Ljubljana, 30. marca 2021

Zadeva: Poziv svetovalnih delavk in delavcev k zagotovitvi minimalnih pogojev za kakovostno delo – spremembi normativov!

Spoštovana gospa ministrica,

Sekcija svetovalnih delavk in delavcev Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (v nadaljevanju SVIZ) in Društvo šolskih svetovalnih delavcev Slovenije vsak zase že vsaj deset let, v tej sestavi pa šest let, opozarjata na spremembe v družbi, ki kvarno vplivajo na vzgojo in vzgojno-izobraževalni sistem. Opozarjamo na množenje dejavnikov in negativnih posledic v občutljivih »ekosistemih«, v katerih se nahajajo otroci, učenci in dijaki, pa tudi učitelji in vzgojitelji. V družinah in med odraščajočimi je zaznati vedno več stisk in težav, ki potrebujejo dodatno strokovno pozornost, z zmeraj več izzivi se posledično soočamo tudi vzgojno-izobraževalne institucijah. Delovnih izzivov v vrtcih in šolah je vse več, zavzeti svetovalni delavke in delavci pa izgorevajo.

Verjetno je tako tudi zaradi specifik našega dela oziroma delovnih mest ter stanja vsesplošne izgorelosti v našem poklicu. Najpogosteje delamo sami, v zelo različnih vzgojno-izobraževalnih institucijah, naše delo pa je kompleksno in izjemno raznoliko. Delamo ne le z otroki in mladostniki ter njihovimi družinami, temveč tudi z učitelji, vzgojitelji in vodstvi vzgojno-izobraževalnih zavodov. Četudi veliko časa namenimo reševanju učne in vzgojne problematike, imamo v okviru svojega dela še celo množstvo drugih pomembnih nalog na področju preventive in razvoja kakovosti programa in dela posamezne ustanove. Pri svojem delu izhajamo iz programskih smernic za vrtce, za osnovne šole in srednje šole, ki jih vključujemo v svoje letne delovne načrte.

Svetovalno delo je edinstveni sistem znotraj vzgoje in izobraževanja, s katerim se Slovenija večkrat pohvali v tujini. V skladu s smernicami namreč nudimo celostno razvojno podporo šoli – tako na ravni uporabnikov, tj. učencev, dijakov in staršev, kot tudi na ravni podpore strokovnim kadrom in ne nazadnje vodstvu šole, vrtca oziroma zavoda. V teoriji.

Žal nikoli niso bili zagotovljeni ustrezni pogoji, da bi tako kakovosten sistem zaživel tudi v praksi. Normativi so bili namreč že ob prelomu tisočletja daleč od tistih, ki so priporočeni v omenjenih programskih smernicah, in se od takrat skorajda niso spreminjali – ostajajo torej sila podobni tistim

iz časov prejšnje države. Kot vsi vemo, se je od takrat v vzgoji in izobraževanju spremenilo marsikaj, med drugim tudi zahtevnost našega dela.

Programskih smernic torej nikoli ni bilo mogoče v celoti izvajati, kar je (bila) velika škoda. Svetovalna služba je v slovenskem šolstvu namreč glavni mehanizem, ki obstaja v vseh vrstah vzgojno-izobraževalnih institucij in je namenjen kreptivi popolnoma vseh deležnikov posamezne ustanove.

Preventiva se ves čas umika kurativi, pri čemer tudi za pravo pomoč ni na voljo dovolj časa in orodij – podporni sistemi v zdravstvu in socialni pa zaradi svoje preobremenjenosti ravno tako ne zmorejo nuditi učinkovite pomoči. Če bi bila svetovalna služba okrepljena, bi vsekakor lahko nudila bolj kakovostno preventivno podporo – tako neposredno otrokom, učencem in dijakom (individualno, skupinsko delo) kot tudi posredno prek podpore njihovim učiteljem in vzgojiteljem (soizvajanje vsebin, razbremenilni pogovori ipd.).

O dobrobitih in problematiki svetovalnega dela je bilo v zadnjih letih narejenih tudi več raziskav.¹ Te izkazujejo priznanja uporabnikov svetovalne službe – od učencev in dijakov, pa do staršev, učiteljev in ravnateljev. Po drugi strani raziskave potrjujejo tudi, da je stopnja izgorevanja med svetovalnimi delavci zaskrbljujoča – to ob zasnovi delovnega mesta, kakršna je, ne preseneča. Iz študij pa izhajajo tudi predlogi o nujnosti povečanja obsega zaposlitev svetovalnih delavcev oziroma izboljšanje normativov!

Svetovalno delo nikoli ni (bilo) rožnato z vidika problematike, s katero se svetovalni delavke in delavci srečujemo. Zagotovo pa ni bilo še nikoli v takšnem položaju, kot je v teh časih. Enako, kot smo vedno bolj glasno opozarjali že pred pandemijo, opozarjamo tudi danes: na področju duševnega zdravja je stanje v tej državi alarmantno. Toliko bolj po dolgih mesecih šolanja na daljavo, saj med otroki in mladostniki opažamo kar nekaj poglobljenih stisk in novonastalih težav. Upamo, da so le-te prehodne narave, a je to odvisno od tega, kako jih bomo v šolstvu lahko podprli. To pa je nadalje odvisno od naših zmožnosti. Sistematično preventivno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter domovih in zavodih je seveda edini način, kako preprečiti popoln zlom sistema zdravstvene pomoči na področju duševnega zdravja. Upamo, spoštovana gospa ministrica, da se zavedate potenciala, ki ga nosi institut svetovalne službe v našem šolstvu, in tudi tega, da se v aktualnih pogojih enostavno ne more realizirati. Nujno je narediti načrt za sanacijo primanjkljajev na psihosocialnem področju in (še) povečanih socialnih razlik med odraščajočimi, do katerih je prišlo zaradi epidemioloških ukrepov.

Več kot očitno in jasno je, da nas naši uporabniki potrebujejo – in da enostavno nismo pripravljeni na (še) povečane zahteve dela. Smo na koncu s svojimi močmi – rezerv ni več. Edino upanje, ki nam ostaja, je, da boste svetovalno službo v vzgoji in izobraževanju do prihodnjega šolskega leta dovolj okrepili, da se bomo lahko sistematično lotili nastale škode.

Nujna je **takojšnja sprememba normativov za svetovalne delavce**. Verjamemo, da bi spremembe iz našega predloga predstavljale bolj poenoten in transparenten okvir dela za svetovalne delavke in delavce v različnih ustanovah. Poudarjamo, da je predlog pravzaprav star že več kot 20 let (gl. programske smernice) in v tem smislu zagotovo celo premalo ambiciozen glede sprememb, ki jih v družbi lahko pričakujemo v bodoče.

¹ Npr. »Šolska svetovalna služba: stanje in perspektive«, Gregorčič Mrvar et al. 2020, Razprave FF, Univerze v Ljubljani in »Analiza obremenjenosti šolske svetovalne službe«, Zavod RS za šolstvo, 2020.

Dodamo naj, da bi bilo treba pristopiti še k dodatnemu urejanju položaja svetovalnih delavcev in svetovalne službe (omogočanje supervizije oz. intervizije, enotno urejanje dela izven zavoda, ustrežnejše vrednotenje dela v okviru prenove plačnega sistema, poenoten delavnik, razbremenitev najstarejših zaposlenih ipd.). Tudi to so vprašanja, na katera že leta opozarjamo – njihova nerešenost pa sistematično spodjeda naše strokovno povezovanje in razvoj področja.

A situacija je danes, žal, pretežka, da bi jo sploh lahko začeli vsebinsko popravljati, brez da se pred tem številčno okrepimo. **Čimprejšnje spremembe normativov so torej nujne in prvenstvene – treba pa bi jih bilo uveljaviti z začetkom prihodnjega šolskega leta. Naprošamo vas še, da nas vključite v pripravo predlogov sprememb normativov.**

V upanju na posluš in podporo vas lepo pozdravljamo,

Branimir Štrukelj,
glavni tajnik SVIZ

Ajda Erjavec, univ. dipl. psih. in univ. dipl. ped.,
predsednica Društva šolskih svetovalnih delavcev Slovenije

Darinka Dekleva, univ. dipl. soc. del., l. r.
predsednica Sekcije svetovalnih delavk in delavcev SVIZ

Priloga:

- Predlogi za spremembe pravilnikov na področju normativov za svetovalno delo

V vednost:

- Strokovni svet RS za splošno izobraževanje
- Strokovni svet RS za poklicno izobraževanje